

«وقتی چهارساله شدم» روایتی از نگاه کودکان به جنگ

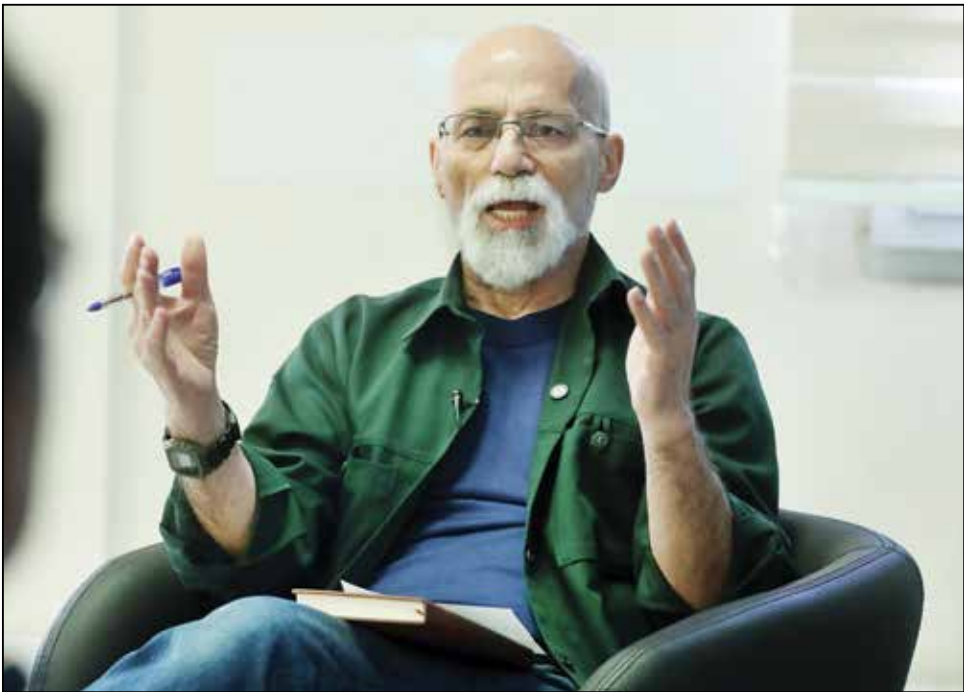
پیمان دهقان کارگردان انیمیشن «وقتی چهارساله شدم» حاضر در بخش پویانمایی و هوش مصنوعی سی‌وهشتمین جشنواره بین‌المللی فیلم‌های کودکان و نوجوانان، در گفت‌وگو با خبرنگار «جام‌جم» درباره شکل‌گیری این اثر گفت: داستان فیلم درباره آرزوی یک پسرچه است که در سالروز تولدش بمباران می‌شود د. او روی زمین افتاده و در آرزو و رویای خودش برف

دیجیتال تولید شده و طراحی و رنگ آن با استفاده از قلم نوری و نرم‌افزارهای کامپیوتری انجام شده‌است. وی درباره تأثیر جشنواره بر کودکان در شرایط جنگی تصریح کرد: جشنواره برای بچه‌ها خیلی مؤثر است. اگر چنین محیطی ایجاد شود، می‌تواند به کودکانی که استرس‌های بزرگسالان و محیط اطراف به آنها منتقل می‌شود کمک کند.

تجربه جنگ ۸ ساله؛ منبعی زنده برای بازدارندگی

دروودیان: تجربه دفاع میهنی ۸ ساله، منبع ارزشمندی برای مقابله با تهدیدات امروز است

داشتیم، در قراگاه فعالیت می‌کردیم و اسنادی در اختیارمان قرار گرفته بود؛ حالا آنها را مستند کرده‌ایم، اما جامعه چه می‌گوید و چه می‌خواهد؟ بنابراین وقتی سراغ جامعه‌امدیم، دیدیم سوالاتی درباره جنگ وجود دارد؛ مثلاً سال ۷۶، این وضعیت تلاقی پیدا کرد با واقعه دوم خرداد ۷۶، یعنی جامعه متحول شده بود. از این طرف هم ما باید کاری اولیه انجام می‌دادیم در پاسخ به این سوال‌هایی که در جامعه وجود داشت. همین آقای فرهادی‌نیا گفت به جای این‌که خودت سوالات را مطرح کنی، بین گروه‌هایی مثل نهضت آزادی یا حزب توده چه پرسش‌هایی دارند. با همین پیش‌زمینه سراغ کاری رفتیم که به نگارش مجموعه پنج جلدی «نقد و بررسی پرسش‌های اساسی جنگ» منجر شد. سه سوال اساسی جنگ را مطرح کردم و درباره‌شان کتاب نوشتم. یکی این‌که آیا وقوع جنگ اجتناب‌ناپذیر بود، یعنی آیا می‌شد مانع وقوع آن شد؟ این پرسش از دل یک مناقشه سیاسی درباره چرایی وقوع جنگ شکل گرفت؛ مشابه پرسشی که امروز مطرح است: آیا واقعا می‌شد با آمریکا به توافق رسید تا جنگ رخ ندهد؟ این پرسش‌ها شاید امروز، به‌دلیل شرایط فعلی، چندان مورد توجه نباشند اما پس از جنگ، با توجه به پیامدهایی که برجای خواهد گذاشت، حتماً به یکی از مسائل اساسی تبدیل می‌شوند و درباره عوامل و زمینه‌های شکل‌گیری آنها بحث خواهد شد. سوال دوم این بود که چرا جنگ پس از فتح خرمشهر ادامه یافت؟ سوال سوم این بود که چرا جنگ به این شکل پایان یافت؟ پرسش‌های دیگری هم مطرح بود. ابتدا به پیش‌فرض‌های این پرسش‌ها پرداختم و تلاش کردم آنها را آشکار کنم؛ بینم هرکدام از چه پیش‌فرض‌هایی شکل گرفته‌اند. این کار صرفاً ذهنی نبود؛ گفت‌وگو کردم و اسناد مربوط را خواندم تا دریابم این پرسش‌ها چرا و چگونه شکل گرفته‌اند. این کار دو نتیجه برایم داشت: یکی این‌که بار دیگر جنگ را بازبینی کردم و به جای واقعه‌محوری و توصیف، روش تحلیلی انجام دادم. به نظر من این مهم‌ترین تحولی بود که برایم اتفاق افتاد. پس از «سیری در جنگ» و کارهای توصیفی‌ای که انجام داده بودم، دیگر نتوانستم در حوزه پژوهش به شیوه گذشته بپردازم. رویکرد و روش پژوهشی‌ام تغییر کرده بود و بحث‌ها نیز بر همین اساس شکل می‌گرفتند. در ادامه این تحول، کتابی با عنوان «تجزیه و تحلیل جنگ ایران و عراق. پیش‌درآمدی بر یک نظریه» نوشتم. بنابراین، وقتی کتاب چاپ شد، احساس کردم پروژه‌ای که با «سیری در جنگ» آغاز کرده بودم، در اینجا به پایان رسیده است. یعنی پروژه‌ام برای تبیین و توصیف جنگ با رویکردی مستند و تحلیلی، با انتشار آن کتاب به پایان رسید. حاصل بحث، یا به تعبیر

وقتی می‌خواهیم کلی‌تر ببینیم، معلوم می‌شود که با توصیف نمی‌توان این کار را انجام داد، باید از مفاهیم استفاده کرد. اگر نتوانید وقایع را مفهوم‌بندی کنید تا فراتر زمان شود، واقعه تاریخی در تاریخ محبوس می‌ماند؛ برای این‌که از قفس زمان و مکان بیرون بیاید و پاسخگوی نیازهای آینده باشد باید تبدیل به مفهوم شود. مثلاً ببینید، ما مفهوم بازدارندگی را از کجا آوردیم؟ از اجتماعی را با همبستگی یا گسست‌های گوناگون قومی، مذهبی و ملی که در جامعه‌شناسی جنگ بررسی می‌شود متحول می‌کند و در بخش رسانه‌ای با پرداختن به ذهن و شناخت افراد با «جنگ شناختی» می‌کوشد ذهن‌ها را درگیر کند. «جنگ روایت‌ها» همسو شدن با اهداف خودی یا دشمن را پی می‌گیرد اما قواعد درگیری، رفتار با اسرا، غیرنظامیان و کودکان و کودکان و تنظیم قراردادهای توافق‌نامه‌ها نیازمند حقوق‌دانی است. سیاست جنگ‌ها را شکل می‌دهد، تلاوم می‌بخشد یا به پایان می‌رساند. دیپلماسی و گفت‌وگو از فرآیندهای جنگ است. به عبارت پیوند علوم انسانی و جنگ ناگسستنی است. علوم انسانی می‌توانند از طریق سیاست به پیشگیری یا ترغیب به جنگ کمک کنند. از طریق علوم اجتماعی، روان‌شناسی و حقوق به مدیریت شرایط جنگی بپردازند و از طریق تاریخ و ادبیات، جنگ را روایت کنند. پژوهشگران علوم اجتماعی پیش از جنگ به اقدامات پیشگیرانه می‌اندیشند، در جنگ به هدایت و پشتیبانی فکری می‌پردازند و پس از جنگ با تحکیم صلح، در جهت ترمیم جامعه و روایتگری جنگ نقش‌آفرینی می‌کنند و در نهایت الگوهایی برای دوران پساجنگ و جلوگیری از تیردهای آتی ارائه می‌دهند و راهبردهای آینده را طراحی می‌کنند.

علوم انسانی در جنگ عراق علیه ایران، مسائل مهمی را فراوی محققان دانشگاهی در جامعه ایران مطرح کرد. تصویری که یک کشور از خودش به جهان نشان می‌دهد، در حفظ امنیت و بازدارندگی کارآمدی آشکاری دارد. ارائه‌تصویر تحلیلی از تحولات ایران پس از انقلاب شروع شد.

تجهیزات مدرن آمریکایی برگشته بودند و گروه‌های چپ و نیروهای مخالف برای سرنگونی جمهوری اسلامی به شکاف‌های قومی و مذهبی دامن می‌زدند. لذا تجزیه‌طلبی را در کرد‌ها، ترک‌ها، بلوچ‌ها، عرب‌ها و واگرای را در اهل سنت تشدید کردند.

اختلافات حاکمیتی از جمله در دولت موقت همچنین بین نهادهای انقلابی وجود داشت. مثلاً رئیس‌جمهور (بنی‌صدر) با نخست‌وزیر سازگاری نداشت. این اختلافات سیاسی از قدرت تصمیم‌گیری حکومت می‌کاست همچنان که در تنظیم روابط خارجی نارسایی داشت. چالش‌های بین‌المللی، تصرف سفارت آمریکا در تهران، منازعه با کشورهای خلیج فارس، و بالاخره اقدامات آمریکا که می‌کوشیدند دوباره وضعیت پیشین خود را در ایران احیاکنند از آن جمله‌اند.

باقوام یافتن حاکمیت، پیروزی‌ها در جنگ رقم خورد و گروه‌های تجزیه‌طلب و تورویست به حاشیه رانده شدند. این وحدت سیاسی باعث شد به فتح خرمشهر برسیم.

از پدیده‌های انسانی جنگ می‌توان به اجتماعی شدن جنگ اشاره کرد. از سال ۶۳ به بعد که ارتش عراق زمینگیر شد ایران در موقعیت برتر قرار گرفت و از مرزها عبور کرد و بر تنبیه متجاوز تأکید داشت.

است که پس از انقلاب، بازار آنتیک‌بازهای قبل انقلاب کساد شده اما درب باز ضریح پراز پول یک‌اماره‌ده، مسیر زندگی‌ای ولی را تغییر می‌دهد. بازبرگان فیلم «آنتیک» پژمان جمشیدی، بیژن بنفشه‌خواه، ستاره پسپانی، آناهیتا افشار، امیر نوروزی، غلامرضا نیکخواه، فرزین محدث، علی باقری، مجتبی شفعی، هادی افتخارزاده، آرش نودری، لادن ژافه‌وند، یدالله شادمانی، رحمان باقریان و مهدی قربانی هستند. تعدادی از عوامل اصلی فیلم سینمایی «آنتیک» عبارتند از نویسنده: حسین حسینی، مدیر فیلمبرداری: آرمان فیاض، محمد بابایی، مدیر صداپردازی: رشید دانشمند، تدوین: حمید نجفی‌راد، طراح صحنه: کامیاب امین‌عشاری و

جام جم

فرهنگ

CULTURE

دوشنبه ۶ مهر ۱۴۰۵ شماره ۷۴۲۸

یادداشت

دکتر پتری فوزی | عضو هیأت علمی پژوهشگاه علوم انسانی

بررسی جنگ

در سپهر علوم انسانی

جنگ پدیده‌ای نظامی نیست، واری‌تصور رایج، رخدادی پیچیده و چندلایه است که ابعاد زیست‌انسان و جامعه را در بر می‌گیرد. از همین رو، پیوند جنگ و علوم انسانی ناگسستنی است. تقویت یا تضعیف روحیه نیروها، تاب‌آوری جامعه، مدیریت ترس و تروماهای پساجنگ _ که شاید تا یک نسل ادامه یابد _ به روان‌شناسی جنگ شکل می‌دهد. جنگ ساختار جامعه و انسجام اجتماعی را با همبستگی یا گسست‌های گوناگون قومی، مذهبی و ملی که در جامعه‌شناسی جنگ بررسی می‌شود متحول می‌کند و در بخش رسانه‌ای با پرداختن به ذهن و شناخت افراد با «جنگ شناختی» می‌کوشد ذهن‌ها را درگیر کند.

«جنگ روایت‌ها» همسو شدن با اهداف خودی یا دشمن را پی می‌گیرد اما قواعد درگیری، رفتار با اسرا، غیرنظامیان و کودکان و تنظیم قراردادهای توافق‌نامه‌ها نیازمند حقوق‌دانی است. سیاست جنگ‌ها را شکل می‌دهد، تلاوم می‌بخشد یا به پایان می‌رساند. دیپلماسی و گفت‌وگو از فرآیندهای جنگ است. به عبارت پیوند علوم انسانی و جنگ ناگسستنی است. علوم انسانی می‌توانند از طریق سیاست به پیشگیری یا ترغیب به جنگ کمک کنند. از طریق علوم اجتماعی، روان‌شناسی و حقوق به مدیریت

شرایط جنگی بپردازند و از طریق تاریخ و ادبیات، جنگ را روایت کنند. پژوهشگران علوم اجتماعی پیش از جنگ به اقدامات پیشگیرانه می‌اندیشند، در جنگ به هدایت و پشتیبانی فکری می‌پردازند و پس از جنگ با تحکیم صلح، در جهت ترمیم جامعه و روایتگری جنگ نقش‌آفرینی می‌کنند و در نهایت الگوهایی برای دوران پساجنگ و جلوگیری از تیردهای آتی ارائه می‌دهند و راهبردهای آینده را طراحی می‌کنند.

علوم انسانی در جنگ عراق علیه ایران، مسائل مهمی را فراوی محققان دانشگاهی در جامعه ایران مطرح کرد. تصویری که یک کشور از خودش به جهان نشان می‌دهد، در حفظ امنیت و بازدارندگی کارآمدی آشکاری دارد. ارائه‌تصویر تحلیلی از تحولات ایران پس از انقلاب شروع شد.

تجهیزات مدرن آمریکایی برگشته بودند و گروه‌های چپ و نیروهای مخالف برای سرنگونی جمهوری اسلامی به شکاف‌های قومی و مذهبی دامن می‌زدند. لذا تجزیه‌طلبی را در کرد‌ها، ترک‌ها، بلوچ‌ها، عرب‌ها و واگرای را در اهل سنت تشدید کردند.

اختلافات حاکمیتی از جمله در دولت موقت همچنین بین نهادهای انقلابی وجود داشت. مثلاً رئیس‌جمهور (بنی‌صدر) با نخست‌وزیر سازگاری نداشت. این اختلافات سیاسی از قدرت تصمیم‌گیری حکومت می‌کاست همچنان که در تنظیم روابط خارجی نارسایی داشت. چالش‌های بین‌المللی، تصرف سفارت آمریکا در تهران، منازعه با کشورهای خلیج فارس، و بالاخره اقدامات آمریکا که می‌کوشیدند دوباره وضعیت پیشین خود را در ایران احیاکنند از آن جمله‌اند.

باقوام یافتن حاکمیت، پیروزی‌ها در جنگ رقم خورد و گروه‌های تجزیه‌طلب و تورویست به حاشیه رانده شدند. این وحدت سیاسی باعث شد به فتح خرمشهر برسیم.

از پدیده‌های انسانی جنگ می‌توان به اجتماعی شدن جنگ اشاره کرد. از سال ۶۳ به بعد که ارتش عراق زمینگیر شد ایران در موقعیت برتر قرار گرفت و از مرزها عبور کرد و بر تنبیه متجاوز تأکید داشت.

تئاتر

آغاز نمایش

«تحقق میل باطل»

اجراهای نمایش «تحقق میل باطل» برگرفته از «دایی و انیا» به‌نویسندگی و کارگردانی علی ریاحی آغاز شد. به‌گزارش «جام‌جم»، نمایش «تحقق میل باطل» اجرای خود را در مجموعه تئاتر لیخن، سالن شماره ۲ آغاز کرد. این

نمایش که برگرفته از دایی و انیا اثر آنتوان چخوف است، با حضور گرم هنرمندان و مخاطبان در اجراهای نخست روی صحنه رفت و در طول مدت اجرای خود میزبان علاقه‌مندان و مخاطبان هنرهای نمایشی خواهد بود. «تحقق میل باطل» که از حضور بازیگران (به‌ترتیب ورود به صحنه) همچون مانده جلالی، هومان دیلمی، پریا حمیدیان، روزبه مرادی، فاطمه محمدعلی، افسون افشار، عرفانه گلچین‌مهر و علی ریاحی بهره می‌برد، فضایی متفاوت اما وفادار به متن اصلی نمایشنامه دایی و انیا را برای مخاطبان رقم می‌زند و تلاش دارد از طریق زبان نمایش، مخاطب را با موقعیت‌ها و جهان اثر همراه کند. این نمایش هم‌اکنون در مجموعه تئاتر لیخن، سالن شماره ۲ روی صحنه است.

تمدید مهلت ارسال آثار به

دومین رویداد رسانه‌ای «هما»

دبیر دومین رویداد رسانه‌ای «هما» از تمدید مهلت ارسال آثار به این رویداد تا پایان مهرماه ۱۴۰۵ خبر داد. محمد احسان مفیدی‌کیا با اشاره به استقبال گسترده هنرمندان، فعالان رسانه‌ای و داوطلبان جمعیت هلال‌احمر و

همچنین درخواست‌های مکرر متقاضیان برای فرصت بیشتر جهت تکمیل آثار گفت: مهلت ارسال آثار به این رویداد در مدت یک‌ماه تمدید شده است. مفیدی‌کیا با اشاره به اهمیت سطح کیفی آثار ارسالی افزود: با توجه به محورهای رویداد که بر روایتی نو از همدلی، مقاومت و امید متمرکز است، حفظ کیفیت در تولید محتوا، اولویت دبیرخانه است. او افزود: فرصت فراهم‌شده برای شرکت‌کنندگان در بخش‌های روایت‌های ویدئویی (فیلم‌های کوتاه و ۱۱۲ ثانیه‌ای)، روایت‌های تصویری (عکس و مجموعه عکس) و روایت‌های شنیداری (پادکست و نمایش رادیویی) تمدید شد تا هنرمندان بتوانند آثار خود را با تمرکز بر محورهایی همچون فداکاری امدادگران، نجاتگران و داوطلبان، همدلی و مقاومت هموطنان در روزهای سخت، با فرصت بیشتری تولید کرده و برای دیده‌خانه بفرستند.

جشنواره

اعلام ۶۳ اثر کوتاه داستانی بخش ملی جشنواره فیلم کوتاه

اسامی فیلم‌های کوتاه داستانی راه‌یافته به بخش ملی چهل و سومین جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران به انتخاب اسما ابراهیم‌زادگان، الهام اسدی، محسن اسدق‌پور، رضا قهییمی، وحید موسائیان، الهام معرفتی و وحید نامی معرفی شدند. فهرست ۶۳ فیلم کوتاه داستانی راه‌یافته به بخش ملی این دوره جشنواره به این شرح اعلام شد: «آدم»، فرهاد شنتیایی از تهران، «ملکه» صباح محمدی از سنجند، «وایرام» نازنین چیت‌ساز از تهران، «بی‌درجا» هومن محمودی از تهران، «ترمینال» علیرضاخانی از تهران، «همو-فیلیا» کیارش صالحی از تهران، «منجمد» احمد سلگی از تهران، «ژاپنی» پناه الوانی از تهران، «شب‌زده» نیلوفر فولادی از تهران، «زندگی بعد از قهوه شروع می‌شود» ابوالفضل حسینی‌پور از یزد، «رقوم» احمد مبعودی از اهواز و

چهل و سومین جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران به دبیری بهروز شعبیعی از ۲۵ تا ۳۰ مهر ۱۴۰۵ در پردیس سینمایی ملت برگزار خواهد شد.

